

Note : 1] All questions are compulsory.

2] Figures to the right indicate full marks.

3] Start a new question on a new page.

Q.1] Attempt any Two.

[15]

- A] Explain the nature and scope of demography.
- B] Discuss theory of demographic transition.
- C] Discuss causes of declining death rate in India.

Q.2] Attempt any Two.

[15]

- A] Discuss civil registration system.
- B] Explain national sample survey.
- C] State importance of survey.

Q.3] Attempt any Two.

[15]

- A] Discuss standardized birth rate and death rate.
- B] Explain importance of age specific birth rate and death rate.
- C] Discuss importance of total fertility rate.

Q.4] Attempt any Two.

[15]

- A] Explain the relationship of biology and ecology with demography.
- B] Discuss merits of national family health survey.
- C] State the importance of crude birth rate and death rate.

Q.5] Attempt any Two.

[15]

- A] Evaluate optimum theory of population.
- B] Discuss demerits of national family health survey.
- C] Explain total fertility rate.

सूचना - १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) नवीन पानावर नवीन प्रश्न सुरु करा.

प्र. १) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

अ) लोकसंख्या शास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताची चर्चा करा.

क) भारतातील मृत्यूदर घटण्याची कारणे सांगा.

प्र. २) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

अ) नागरी नोंदणी पद्धतीवर चर्चा करा.

ब) राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण स्पष्ट करा.

क) सर्वेक्षणाचे महत्व सांगा.

प्र. ३) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

अ) प्रमाणित जन्मदर आणि मृत्यूदराची चर्चा करा.

ब) वयसापेक्ष जन्मदर व मृत्यूदराचे महत्व स्पष्ट करा.

क) एकूण जन्मदराच्या महत्वाची चर्चा करा.

प्र. ४) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

अ) जीवशास्त्र व परिस्थितीशास्त्र यांचा लोकसंख्याशास्त्राशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षणाच्या गुणांची चर्चा करा.

क) ढोबळ जन्मदर व मृत्यूदराचे महत्व सांगा.

प्र. ५) कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१५)

अ) पर्याप्त लोकसंख्या सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.

ब) राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षणाच्या दोषावर चर्चा करा.

क) एकुण जननदर स्पष्ट करा.